

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Postquam tertio die, primo separavit aquas, quæ sub cœlo sunt à terra, durante adhuc flatu, alterū opus hujus diei sequitur, creatio herbarum & arborum, de quo nunc agemus. Quandoquidem homini & cæteris animalibus ex herbis & fructibus vivendum erat, ad secundum rerum gradum, qui est primus vitæ, procedit creatio, & quia in illorum alimentum erant transitura, modum invenit Deus, quo multiplicarentur per semen & vim specificam, quibus Deus benedixit, ut sufficerent omnibus animalibus, etsi enim non addatur benedictio multiplicationis, ea satis intelligitur facta ex eo quod reliquis creaturis eam adjecit, & ver. 29. 30. omnibus animalibus ea in escam donat. Benedictio autem quæ exprimitur, pisciū & avium est ver. 22. Crescite & multiplicamini & replete aquas & terram. Et hominibus dicit, v. 28. Crescite & multiplicamini & replete terram & subijcite eam, atque dominamini piscibus maris, & volatili cœli, & omni bestia reptanti super terram. Parata igitur terra ad generationem, dixit Deus: Germinet terra germen, herbam producentem semen iuxta speciem suam, vt habet sequenti versu, hoc est, ex quo eiusdem speciei herba nasci potest, & arborem fructiferam, facientem fructum iuxta speciem suam, cui insit semen suum super terram, hoc est faciat fructū in quo nascatur semen eiusdem speciei, interea dum crescit arbor super terram, ex quo eiusdem speciei nasci potest arbor. Cum inquit germinet, certum est non statim, vt dixit, herbā & arborem perfectam fuisse, sed ex puncto & veluti atomo terræ, non aliter quam ex semine (quod exiguum cum sit, omnem tamen virtutem suam in minima sui parte & gemmula, quæ altero fine comprehenditur & latet) per specificam Dei Ideam & benedictionem pullulavit, germinavit, & sensim in adultam plantam aut arborem excrevit.

Postquam nunc ad primum gradum vitæ peruenimus, necesse est spiritalis substantiæ, à qua vita suam originem habet, naturam & conditionem rimari & profequi. Vt omnia per euaporationem & exhalationem ex chao, orta dixi à capite sexto, deinceps ita paratis nunc elementis ad generationē, & cœlestibus ad influentiam, virtutum atomos siue minimas particulas aquæ & terræ assumpsit omnipotens creator, quibus specificam vim iuxta ideas, & pro numero idearum in sapientia sua comprehensarum indidit, & addidit sibi simile generandi benedictionem, vt multiplicarentur eadem perpetuò specie conseruata. Est autem spiritalis substantia, nobilior cuiusque elementi aut corporis generatiui pars, quæ attrahendo alimentum, in suam naturam conuertendo, & ad incrementum corporis protrudendo vim ex benedictione & natura habet. Sic terra, aqua, aër, & cætera corpora ex se spiritali substantiam exhalant mediante calore, quæ à specifica feminis substantia, in eandem naturam & speciem conuertitur, & incrementum, aut motum, aut sensum pro conditione speciei supeditat. Similis substantia cum in visceribus terræ generatur, & intra terram suam speciem profert, non incrementum speciei adfert, sed in ipsam coagulatur & colligatur, insolubilis ab ea, nec aliorum exhalat nullum sui odorem nec virtutem effundens, nisi attactu & operatione permanentis qualitatis. Sic aurum in quantitate spiritalis substantiæ coagulatur, nec accipit incrementum, quin potius à calore sulphureo contrahitur, vt fiat ponderosissimum. Lapides similiter generantur. Herba & arbores cum crescere debeant, molle & ductile alimentum habent, proinde & odores & virtutes exhalant, & tandem paulatim consumuntur cum crescendo marturuerint. Hæc spiritalis substantia sola est, quæ speciem seruat: (intellige quæ in planta est, non quæ extra) hæc enim primum ab illa attracta mutatur in speciem, deinde alit & conseruat, & quamdiu nihil ipsam speciem corrumpit, tam diu alit, semper eosdem characterifimos, foliorum, florum, ramorum, fructuum, odorem, saporem, colorem & reliqua accidentia conseruans, adeo pertinaciter, vt si surculus vel gemma alteri plantæ inferatur, ibi quoque suam indolem sequatur, omne alimentum in suam speciem mutando. Quodlibet autem alimentum sic attractum in formam eius partis, ad quam vltimo peruenit, mutatur. Sic succus arboris cum ad fructum peruenit, in speciem fructus mutatur, cum ad folii, in folium abit. Et alimentum animalis cum ad epar vltimo attractum est, in epar transit, cum ad muscoli alicuius radices, in eius substantiam transit, & sic de omnibus: quodque autem membrum ad se trahit, quod illi magis est idoneum. Quædam autem quæ corpori alendo inidonea sunt, natura expellit, alia in crines, alia in vngues, alia in scabiem, alia aliter aut plane extra corpus. Quædam quæ occulta vi, visceri alicui sunt appropriata, naturali affectu eo tendunt. Proeterea diuina admodū res est, ista seminaria & spiritalis substantia, in qua omnis specifica vis & conseruatix virtus à creatione inest, in qua omnis corporis motus animali necessarius mediante corde cietur. Cur autem primum ab ipsa formatur in medulla animalis, vt omnibus eius extremis illius virtus sit præsto, & semen simile ad generationem præstat, vt eiusdem speciei maneat continuatio vsque ad finem rerum. Illud autē sciendum est & considerandum, ipsam speciem non ab astris fluere, sed ab eo cui Deus primū indidit, & ad generationem benedixit, adiumento quidem sunt astra, sed omnium specierum origo & radix est in his inferioribus. Cum autem mundus hic sit vt veluti vnum corpus, partes inter se harmonicas & in vnum conspirantes, quemadmodum & singula animalia, habens, ad cuius & Dei exemplar, homo tanquam microcosmus sit conditus, & imaginem Dei referat, & oiconomiam partium similem, credibile est, mundum quoque solem tanquam suum cor habere, veluti principium omnis vitæ, & à principio, cum lux crearetur, initium habuisse & idem officium in mundo, intra conuexitatem firmamenti præstare, quod cor in homine, omnia sursum & deorsum suo calore & lumine fouendo, & propterea in medio illius mundi (paulo altius vt cor in homine) constitutum esse.

FABRICÆ MVNDI Caput 13.

DE LIGNO VITAE.